Cykloturistická naučná stezka okolo Kutné Hory

Zastavení č.9: “Lomeček V Hutích”

Z historie

Za potokem můžete vidět zadní trakt Obecního, dnes **Wagenknechtova mlýna** (1). Mlýn vznikl na místě dolejší Královské hutě koncem 17. století. Mlýn, k němuž patřily i okolní polnosti, vznikl na místě Královské hutě koncem 17. století. Koncem 18. století nechal mlynář kousek od mlýna postavit kapličku, v jejichž čtyřech výklencích byly sošky českých světců: sv. Floriana, sv. Prokopa, sv. Barbory, sv. Jana Nepomuckého. V 19. a začátkem 20. století byla tato kaplička jedním ze zastavení kutnohorských občanů při pouti do Roztěže, ke kapli Panny Marie. Kapličku v roce 2009 opravil na vlastní náklady místní podnikatel. Pod mlýnem je jez, u kterého začíná náhon Hořejší Pách (viz předchozí zastavení).

1

2

Z Geologie

Strmé stěny údolí nabízely vhodný stavební materiál pro místní výstavbu. Byly zde zakládány lomy na kámen, které v době své aktivity poskytovaly četné vzorky zajímavých krystalovaných minerálů pro badatele a sběratele. Z Práchovny, z lomů V Hutích a u Vrbova mlýna výše proti proudu byly popsány četné minerální druhy, některé i poprvé pro Čechy či pro Kutnohorsko. Těženy byly převládající migmatity a pararuly, ale také amfibolity, hadce, kyanitové svory a eklogity, které představují tektonicky zapracované fragmenty spodních pater kůry a svrchního pláště. Tento lomeček „V Hutích“, kde se těžila biotitická a dvojslídná rula, proslul výskytem minerálů alpské parageneze. Vznikají tak, že horká voda rozpouští minerály okolních hornin. Následnou krystalizací při chladnutí roztoků vznikají na puklinách v hornině krystaly křemene, draselného živce (aduláru), chloritu, muskovitu, vzácněji pak minerály titanu - anatas, brookit, případně rutil. Z dalších minerálů jsou to např. kalcit, turmalín, epidot, fluorit a pyrit. Minerály alpské parageneze se vyskytovaly i v jiných kutnohorských rulových a migmatitových lomech, lom „V Hutích“ byl však zřejmě nejbohatší. Dnes je zasypán, včetně krátké průzkumné štolky.

Z přírody

Na zastavení č.9a „U rybníčku“ jsme se zmínili o vysazené olši šedé *Alnus incana* (1). Tato olše se vyskytuje ve volné přírodě vzácněji než olše lepkavá *A. glutinosa* (2). Olše šedá nedorůstá takových rozměrů a mnohdy tvoří vícekmenné stromy, stejně jako olše zelená *A. viridis*. Na fotografiích můžete vidět rozdíly mezi listy olše lepkavé a šedé. Ta má na rozdíl od prvně jmenované zubatý okraj a list do špičky. I plody (šištičky) bývají podlouhlejší a menší. Olše dnes trpí tzv. náhlým chřadnutím olší, což je houbová nemoc, která velice rychle strom udusí a zahubí. Pak můžete kolem potoků vidět už jen stojící suchá torza (viz údolí Vrchlice).Kolem roste nejen olše lepkavá, ale můžete vidět i vzrostlé třešně *Prunus sp.*, jilm *U. laevis*, jasany ztepilé *Fraxinus excelsior* a na skále borovici lesní *Pinus sylvestris.* Na jaře vás v potoce zaujme žlutě kvetoucí blatouch bahenní *Caltha palustris* nebo bíle kvetoucí potočnice lékařská *Nasturtium officinale*. V létě pak kvete až 1,5 m vysoký tužebník jilmový *Filipendula ulmari*a (3). V podrostu lesíku roste vyšlechtěný a zplanělý pitulník postříbřený *Galeobdolon (Lamium) argentatum* se stříbřitozelenými listy a žlutými květy. Z keřů zde najdete střemchu hroznovitou *Prunus padus* s voňavými drobnými kvítky. V kamenné zdi mlýna hnízdí konipas horský *Motacilla cinerea* (4).

1

2

3

4

Otázka pro děti

Znáte některé naše parazitické rostliny? *(Pokud nevíte, správnou odpověď najdete na příští tabuli NS)*

Odpověď na předchozí otázku: Mnoho ptáků pod vodu zalétává střemhlavým letem nebo pod vodou plavou. Jedině **skorec vodní** pod vodou běhá, přidržujíc se kamenů a dna. Pták velikosti špačka je hnědý, s bílým bříškem. Staví si kulovitá hnízda z rostlinného materiálu v blízkosti potoka.

Jak dále pokračovat?

aneb krátká informace o tom , kudy vede cesta k dalšímu zastavení naučné stezky ...

Pokud se vrátíte asi 100 m zpět mezi domy a vydáte se lesní cestou do kopce, uvidíte vlevo stolek a lavičku. Z tohoto místa je překrásná vyhlídka na chrám sv. Barbory. Jinak pokračujte proti proudu Vrchlice, minete bývalou a teď již zarostlou točnu MHD a dojdete do čtvrtě V Hutích.

GPS souřadnice tohoto bodu: 49°56'7.826"N, 15°15'42.705"E

GPS souřadnice dalšího bodu: 49°56'3.218"N, 15°15'32.898"E

Na realizaci I. etapy naučné cykloturistické stezky se finančně podílely tyto subjekty: TPCA, město Kutná Hora, obec Miskovice, Vodohospodářská společnost Vrchlice - Maleč, a.s., Pilc Odpady s.r.o., Starkl zahradník s.r.o. a hejtman Středočeského kraje MUDr. D. Rath. Stezku vybudovalo Občanské sdružení Denemark (http://denemark.jidol.cz) ve spolupráci se Státním okresním archivem Kutná Hora, Geologickým ústavem AV ČR, Archeologickým ústavem AV ČR, Technickými službami Kutná Hora, spol. s r.o., Městským úřadem v Kutné Hoře, muzeem Hrádek, M. Navrátilem, A. Pospíšilem (www.zmizelakutnahora.cz) a mnohými dalšími nadšenci. Všem děkujeme! Některé informace byly čerpány z knihy Kutnohorský poutník od V. Dudáka.Prosíme všechny návštěvníky, aby neničili instalované zařízení naučné stezky a chovali se ohleduplně k přírodě i ostatním návštěvníkům. Pokud už narazíte na poničené zařízení naučné stezky, dejte nám vědět na email: martin.kh@seznam.cz. Děkujeme!